

8 Ekim 2018

TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN TEBLİĞ HAKKINDA BİLGİ NOTU

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (**Tebliğ**) 06/10/2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Tebliğ uyarınca, döviz ile sözleşme akdetme yasağı kapsamı içerisine alınmış ve kapsam dışında bırakılmış sözleşmeler maddeler halinde aşağıda incelenmiştir:

1. SATIŞ SÖZLEŞMELERİ

a. Menkul (Taşınır) Satış Sözleşmeleri:

Menkul satış sözleşmelerinin büyük bir bölümü istisna kapsamına alındığından, döviz cinsinden akdedilmeleri mümkündür. Ancak iş makineleri dâhil, taşıt satış sözleşmeleri döviz cinsinden yapılamayacaktır.

b. Gayrimenkul (Taşınmaz) Satış Sözleşmeleri:

Konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamayacaktır. Tebliğ ile gayrimenkul satış sözleşmelerine ilişkin bir istisna getirilmemiştir.

2. KİRALAMA SÖZLEŞMELERİ

a. Menkul Kiralama Sözleşmeleri:

Menkul kiralama sözleşmelerinin büyük bir bölümü istisna kapsamına alınarak, döviz cinsinden akdedilmeleri mümkün kılınmıştır. Ancak, iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri döviz cinsinden yapılamayacaktır. Ne var ki, 13/09/2018’den önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri, döviz ile ödeme yasağı kapsamı dışında olup, bu sözleşmelerin Türk Lirası’na uyarlanması zorunlu değildir.

b. Gayrimenkul Kiralama Sözleşmeleri:

Konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamayacaktır. Tebliğ’de, gayrimenkul kiralama sözleşmelerine ilişkin bir istisna getirilmemiştir.

Bu sebeple, 13/09/2018 tarihinden önce imzalanmış bulunan konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinin bedellerinde dövizden Türk Lirasına geçişe ilişkin yeniden belirleme yapılmalıdır.

c. Leasing (Finansal Kiralama):

Leasing sözleşmelerine ilişkin bedellerin döviz cinsinden kararlaştırılması bakımından aşağıda ifade edilen iki istisna belirlenmiştir.

- Gemilere ilişkin leasing sözleşmeleri.
- Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın yurt dışından temin edilen kredilere ilişkin 17 ve yurt içinden temin edilen kredilere ilişkin 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmeleri.

3. İŞ SÖZLEŞMELERİ

Tebliğ uyarınca, Türkiye’de yerleşik kişiler; yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan, kendi aralarında akdedecekleri iş sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

Döviz ile ödeme yasağının istisnaları aşağıda listelenmiştir:

- Yurt dışında ifa edilecek iş sözleşmeleri.
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin akdedecekleri iş sözleşmeleri.
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgelerde yer alan şirketlerin taraf olduğu iş sözleşmeleri.

4. ESER SÖZLEŞMELERİ

Eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılamaz. Ancak eser sözleşmesi gemilerin inşası, tamiri ve bakımına ilişkin ise i bedel döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilir.

5. HİZMET SÖZLEŞMELERİ

Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştıramazlar.

Bedelleri döviz veya dövize endeksli olarak kararlaştırılabilecek sözleşmeler ise aşağıda listelenmiştir:

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri.
- İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri.
- Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri.
- Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.
- Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgelerde yer alan şirketlerin taraf olduğu hizmet sözleşmeleri.

6. DİĞER İSTİSNALAR

a. Kamu Kurum ve Kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Şirketleri’nin Taraf Olduğu Sözleşmeler Bakımından:

- Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Şirketleri’nin taraf olduğu sözleşmelere ilişkin bedeller döviz cinsinden belirlenebilir. Ancak kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Şirketleri’nin taraf olduğu gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri döviz cinsinden belirlenemeyecektir.
- Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endeksli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası anlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelere ilişkin bedeller döviz cinsinden belirlenebilir.
- Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/03/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanunu kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmeler döviz cinsinden belirlenebilecektir.

b. Ticari Havayolu İşletmeleri:

- Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmelerinin,

- Hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketlerin,
- Sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların,

Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren sözleşmeler akdetmeleri mümkündür. Ancak bu kişilerin gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri döviz ile ödeme yasağına tabidir.

c. Yazılım ve Donanımlara İlişkin Sözleşmeler:

Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri;

- Bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile,
- Donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde

sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

Madde metninde bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri “ile” donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri ifadesi kullanılmıştır. Burada, “ile” ifadesi ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmeleri kısmının da bilişim teknoloji kapsamında yurt dışında üretilen yazılım ve donanım mı olduğu noktasında açıklık bulunmamaktadır. Hâlihazırdaki görüşümüz, bu bir istisna hükmü olduğundan “ile” ifadesinin tüm hükmü kapsaması gerektiği ve hükümde geçen tüm donanım ve yazılımların yurt dışında üretilen yazılım ve donanım olması gerektiği yönündedir. Diğer bir deyişle yurt dışında üretilmeyen yazılım ve donanımlara ilişkin sözleşme bedellerinin döviz ya da dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

d. Sermaye Piyasası Araçları:

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkündür.

KIYMETLİ EVRAK

Bedeli döviz cinsinden ile ya da dövize endeksli olarak kararlaştırılması yasak olan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evrakın (örn. çekler, bonolar vb.) bedellerinin de döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

KARARA UYUMLULUK NASIL SAĞLANACAK?

- Karara uyumluluk süreci, 13/09/2018 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde tamamlanmalıdır.
- Konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinin kira bedellerine ilişkin uyarlamaları hakkında daha ayrıntılı bir düzenleme öngörülmekle birlikte döviz ile ödeme yasağı bulunan tüm sözleşmelerde kural olarak taraflar Türk Lirasına geçişte belirlenecek kur üzerinde anlaşamazlarsa, 02/01/2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın gösterge niteliğindeki efektif satış kuru esas alınacak, bu tutara 02/01/2018 tarihinden yeniden belirleme tarihinde kadar TÜİK'in her ay için belirlediği TÜFE aylık değişim oranları eklenerek tutar belirlenecektir.

Bu bilgilendirme notu sadece ilgili mevzuatta yer alan temel hususlar hakkında, bilgilendirme yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Bu bilgilendirme notu vergisel konularda herhangi bir bilgi içermez. Bu notta yer alan bilgiler her durum için özel koşullara bağlı olarak farklılık gösterebilir ve Gökçe Avukatlık Ortaklığı ve Gökçe Avukatlık Ortaklığı avukatları bu durumlardan sorumlu tutulamaz.